



'สารคาม' ร้อง 'หมอล่ากลอน'

เล่าภัยโควิด-19 ผ่านสื่อพื้นบ้านอีสาน



รายงาน

ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งนับตั้งแต่เดือนมีนาคมจนถึงปัจจุบัน พบผู้ติดเชื้อสะสมกว่า 3,000 คน ซึ่งทุกภาคส่วนตระหนักและให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังและป้องกันทำให้อยอดผู้ติดเชื้อในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มว่าดีขึ้น ซึ่งเห็นได้จากมาตรการผ่อนปรนในระยะต่างๆ เข้าสู่ระยะที่ 4 เพื่อให้ประชาชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตประจำวันได้เกือบปกติ ในวิถีชีวิตแบบใหม่ หรือ New Normal เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคมให้ดำเนินต่อไป

อีกทั้งหลายหน่วยงานยังออกมาสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รณรงค์ให้ทุกคนอยู่บ้าน หยุดเชื้อเพื่อชาติ ซึ่งที่ผ่านมาปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงติดเชื้อมากที่สุด คือกลุ่มผู้สูงอายุ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. จึงได้ร่วมกับ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดโครงการหมอล่ากลอนและหนังประโมทัย สื่อพื้นบ้านอีสาน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในช่วงวิกฤตโควิด-19 ผ่านสื่อ



สถิตย์ เจ็กมา

หมอล่ากลอนและหนังประโมทัย สร้างความตระหนักถึงวิธีป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายสถิตย์ เจ็กมา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า สื่อพื้นบ้านเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทหน้าที่ด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีลักษณะเด่นหลายประการ ทั้งด้านความใกล้ชิด ง่ายต่อการเข้าถึง และง่ายต่อความเข้าใจของผู้คนในท้องถิ่น เพราะมีคุณสมบัติเฉพาะ เช่น การใช้ภาษา

ท้องถิ่น การแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างสร้างสรรค์ ทำให้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น ในสังคมไทยได้มีการใช้สื่อพื้นบ้านในการทำหน้าที่ทั้งด้านการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งการทำหน้าที่ในการสื่อสารเพื่อให้ความรู้หรือรณรงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

“สื่อที่จะเข้าถึงผู้สูงอายุได้ นอกจากจะเป็นสื่อทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือทางโซเชียลมีเดีย ยังมี ‘สื่อพื้นบ้าน’ เพราะผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มคนที่มีประสบการณ์ มีความทรงจำร่วม (Collective memory) ที่ผูกพันกับ



วัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการใช้สื่อพื้นบ้านอย่างหมอลำกลอน และหนังประโมทัย บอกเล่าเรื่องราวในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปรับตัวเพื่อเผชิญกับภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยการเผยแพร่เรื่องราวในช่องทางออนไลน์ ทั้งเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูป ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม และไลน์ โดยใช้กลยุทธ์ “ชวนปู่ย่าตายายดูหมอลำและหนังประโมทัยเพื่อต้านภัยโควิด-19” มีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มผู้สูงอายุ บุคคลในครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ และบุคคลทั่วไป ที่สามารถเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดีย เปิดให้ผู้สูงอายุได้รับชมผ่านช่องทางต่างๆ ให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และข้อควรระวังในการดำเนินชีวิตในวิกฤตโควิด-19

นายสถิตย์กล่าวเพิ่มเติมว่า ศิลปินหมอลำกลอนที่มาแสดง ก็เป็นศิลปินหมอลำในพื้นที่ เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้สูงอายุมีความกระตือรือร้นที่จะรับฟังข้อมูล ส่วนหนังประโมทัย ก็เป็นสิ่งที่ผูกพัน หรือมีความทรงจำที่ดีมาในอดีต พอกลับมาดูอีกครั้ง พร้อมสอดแทรกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ก็จะสามารถซึมซาบได้มากกว่าการบอกเล่าแบบทั่วไป กลอนลำที่สอดแทรกเนื้อหาทางวิชาการในเรื่องการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จะช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าถึงได้ง่าย เกิดความเข้าใจ ความสนใจ และนำไปปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งเนื้อหาของหมอลำกลอน ก็ได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขว่าถูกต้อง ก่อนจะนำมาเรียบเรียงขับร้องเป็นลำกลอน

นายไพบูลย์ เสียงทอง หัวหน้าคณะหมอลำไพบูลย์เสียงทอง เปิดเผยว่า โครงการนี้ถือเป็นโครงการที่ดี คนแก่คนแก่สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยเนื้อหาได้บอกเล่าถึงอันตรายของเชื้อโรคโควิด-19 และการป้องกันตนเองได้อย่างปลอดภัย และการปฏิบัติตัวเวลาอยู่ในที่แออัด การปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันอย่างไรจะปลอดภัย จากนั้นก็เป็นที่มาของการสร้างเนื้อหาและการนำมาสู่การประพันธ์กลอน ซึ่งที่ผ่านมาอาชีพของนักดนตรี ศิลปิน



ไพบูลย์ เสียงทอง

เป็นอาชีพที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ต้องหยุดการแสดงมาตั้งแต่เดือนมีนาคม แต่ก็ยังมีงานออกประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร หมอลำกลอนเป็นสื่อที่คนอีสานสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความไพเราะและมีศิลปะในการแสดงออกด้วยตัวของมันเอง ทำให้คนสนใจฟังแล้วสามารถรับรู้ได้ บางคนก็ร้องตามได้ แสดงว่าผู้ฟังมีความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง

นางอร่าม จันทะมูล ประธานชมรมผู้สูงอายุ ตักสิลานคร กล่าวว่า หมอลำกลอนก็ดี หรือหนัง

Section: เสาร์ประชาชน/-

วันที่: เสาร์ 27 มิถุนายน 2563

ปีที่: 43

ฉบับที่: 15448

หน้า: 17(บน)

Col.Inch: 114.54 Ad Value: 125,994

PRValue (x3): 377,982

ศิลปิน: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: รายงาน: 'สารคาม' ร้อง 'หมอลำกลอน' เล่าภัยโควิด-19 ผ่านสื่อพื้นบ้านอีสาน



อร่าม จันทะมูล

ประโมทัยก็ดี ดูแล้วก็ชอบ ชอบเพราะสนุก ซึ่งปัจจุบันหาดูได้ยาก เป็นความทรงจำสมัยเด็กๆ ที่ไม่มีเทคโนโลยีอะไรเข้ามา กว่าจะได้ดูลำกลอนหรือหนังประโมทัยก็ต้องเป็นช่วงวันสำคัญ ทำให้เรตราตรึงใจ ซึ่งหมอลำกลอนเป็นการแสดงที่สนุก สอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเป็นเชื้อโรคร้ายแรงที่กำลังแพร่ระบาดไปทั่วโลก ทำให้เราสามารถจดจำถึงวิธีการป้องกันตนเองได้ไม่ยาก

คนอีสานเป็นคนสนุก เอาความสนุกมาสอดแทรก ไม่คาดคิดว่าจะได้ฟังหมอลำที่เป็นเรื่องปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันก็ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างกลุ่มไลน์ ที่มีสมาชิกกว่า 500 คน ก็จะนำไปเผยแพร่ให้ได้รับทราบกัน พร้อมกับติดต่อวิทยากรไปให้ความรู้ในการประชุมประจำเดือน เพื่อให้สมาชิกที่ไม่ได้เข้ากลุ่มไลน์ ได้รับทราบถึงข้อควรปฏิบัติให้ห่างไกลจากเชื้อไวรัสโควิด-19

สุนทรทิพย์ กำธรเจริญ